

[Øllgaard]

noje. Den målsætning, der er indbygget i beslutningsforslag nr. B 83 fra undervisningsministeren, er der al mulig grund til i hvert fald at studere nærmere og også studere kritisk. Nogle af målsætningspunkterne vil dog enhver kunne være enige i, f.eks. punkt 1. Alle skal have en reel mulighed for at vælge mellem flere ungdomsuddannelser. Ja, netop! Der er al mulig grund til, at der lægges flere kræfter i at oplyse ordentligt om de masser af gode muligheder, der rent faktisk foreligger, og at gøre det uden at stirre sig blind på gymnasiet eller på bestemte EFG-modeller, som jeg i øvrigt ikke vil sige noget nedsættende om, og da slet ikke generelt.

Andre af målsætningspunkterne indeholdt i forslaget er så bredt formuleret, at enhver kan lægge sit eget i dem. Nogle punkter er mere kontroversielle. Det drejer sig f.eks. om punkt 6, hvor der står, at der skal være en kerne af fælles fag, og punkt 3, som sigter direkte og ensidigt på EFG-modellen. Det er der for os at se ingen grund til; mesterlæren kører også godt. Eller punkt 11: Lærerne skal sikres et alment kendskab til hele uddannelsesområdet faglige indhold. Det er en formulering, der ligner en fælles læreruddannelse med alle en sådant eventuelle skavanker. I det hele taget står der »skal« for mange gange i forslaget.

Hvis der i de her nævnte punkter ligger tilløb til et centralistisk opbygget ungdomsuddannelsessystem, er vi overhovedet ikke enige. Vi tror meget mere på det decentraliserede system, vi har, hvor initiativet og hovedansvaret ligger hos den enkelte elev, hos de lokale myndigheder, i de respektive brancher, i de respektive befolkningsgrupper osv., men selvfølgelig som nu inden for visse vide lovgivningsrammer. Med den model, vi kender, er der mange gode erfaringer, men selvfølgelig skal den model ustandselig forbedres.

Afgørende for os er det, at vi fastholder, men forbedrer det flerstrengede system, vi har i hænde. Vi må spørge, om det i virkeligheden skulle være U 90-flertallets enstrengede ungdomsuddannelsesmodel, ministeren ønsker at realisere. Jeg vil stille det spørgsmål som et uskyldigt spørgsmål. Mange af formuleringerne ligner formuleringerne, som U 90-flertallet bruger, specielt formuleringerne i punkt 13, der omhandler styring og samordning.

U 90-flertallet sætter i sin målsætning hensynet til ligheden – resultatlighed – over hensynet til frihed – frihed til personligt og lokalt valg af art og omfang af offentlig uddannelse. Gør ministeren også det? Sætter ministeren også hensynet til ligheden over hensynet til friheden? Der ligger en konflikt dér, som vi tvinges til at tage stilling til. Vi sætter ikke hensynet til ligheden over hensynet til friheden, tværtimod. Vi finder ikke, at det i så høj grad, som forslaget kan tænkes at lægge op til, skal være et offentligt anliggende at kvalificere til enhver form for beskæftigelse eller at fastlægge en fælles kerne af fag – det kan læses: give de rette meninger. Jeg siger ikke, at det nødvendigvis skal læses på den måde, men det kan læses sådan.

Derimod finder vi det i høj grad påkrævet at fastholde kravet om faglig kvalitet, fastholde principper om faktisk kompetence, faktiske færdigheder. Vi mener i øvrigt, at der omkring hele det, jeg her har antydnet med disse stikord, er behov for en afpolitiseringsproces.

Efter analysen og målsætningsdrøftelsen melder sig spørgsmålet om de eventuelle midler til forbedring af systemet. Jeg har nævnt, at vi er meget skeptiske med hensyn til det middel, der foreslås i punkt 13, nemlig en sammenhængende planlægning, styring og finansiering af alle ungdomsuddannelser i et samarbejde mellem staten, amtskommunerne og arbejdslivets organisationer. For hvad ligger der egentlig i det punkt, hvordan skal det fortolkes? Er det en uforpligtende, forbedret, koordinerende planlægningsprocedure, der foreslås, eller skal punktets formuleringer – igen med et »skal« – tages for pålydende? I sidste fald er det den store centralisering, der lægges op til, og den tror vi ikke på. Den vil ikke, tror vi, føre til de forventede ressourcebesparelser og de forbedrede elevstrømme.

Hvor bliver i givet fald de frie skoletyper af i et centraliseret system? Hvorfor er f.eks. kun nævnt staten, amtskommunerne og arbejdslivets organisationer som styrende organer? Der er jo masser af andre personer, bestyrelser, befolkningsgrupper m.v., som ikke falder ind under de tre nævnte grupper af organer. Vi finder, at det vil være katastrofalt at skubbe disse andre til side. De spiller nu engang en meget vigtig rolle som initiativtagere, udviklere og økonomiske forvaltere, og